

Publieke raadpleging onder de inwoners van Son en Breugel over Tweede Kamerverkiezingen

2 maart 2021

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Onderzoeksverantwoording	3
1.1 Methodiek	3
1.2 Leeswijzer	3
1.3 Vergelijking van respons met populatie	4
2. Resultaten	5
2.1 Tweede Kamerverkiezingen	5
3. Toponderzoek	17

Samenvatting

Tweede Kamerverkiezingen

Op vraag "1 In hoeverre vindt u het (on)belangrijk om uw stem uit te brengen?" antwoordt in totaal 98% van de respondenten: "(zeer) belangrijk". In totaal antwoordt 0% van de respondenten: "(zeer) onbelangrijk". Het middelste antwoord (mediaan) is: "Zeer belangrijk". Zie pagina 5.

Op vraag "2 Bent u van plan om, in tijden van een pandemie, fysiek te gaan stemmen in een stembureau?" antwoordt 82% van de respondenten: "Ja". Zie pagina 7.

Op stelling 3 'Tijdens de aankomende Tweede Kamerverkiezingen breng ik liever per brief mijn stem uit' antwoordt in totaal 29% van de respondenten: "(zeer) mee eens". In totaal antwoordt 39% van de respondenten: "(zeer) mee oneens". Het middelste antwoord (mediaan) is: "Neutraal". Zie pagina 8.

Op vraag "4 In hoeverre voelt u zich (on)veilig om te gaan stemmen tijdens de aankomende Tweede Kamerverkiezingen?" antwoordt in totaal 70% van de respondenten: "(zeer) veilig". In totaal antwoordt 8% van de respondenten: "(zeer) onveilig". Het middelste antwoord (mediaan) is: "Veilig". Zie pagina 9.

Op vraag "5 Weet u al op welke partij u gaat stemmen tijdens de Tweede Kamerverkiezingen?" antwoordt 45% van de respondenten: "Ja, op dezelfde partij als vorige keer". Zie pagina 10.

Op vraag "5.1 Wat is voor u een reden om (misschien) niet te gaan stemmen?" antwoordt 81% van de respondenten met een andere reden. Zie pagina 11.

Op vraag "6 Kijkende naar de vorige Tweede Kamerverkiezingen: vindt u dat de partij waarop u heeft gestemd uw stem goed heeft gebruikt?" antwoordt 42% van de respondenten: "Deels". Zie pagina 12.

Bij vraag "7 Wat is voor u het meest van belang bij uw stemkeuze? Geef uw voorkeur aan de hand van een top 3." wordt "De standpunten voor bepaalde onderwerpen" het vaakst op de eerste plaats gezet (45%). Dit is ook gemiddeld het hoogst scorende item (2,1). Zie pagina 13.

Bij vraag "8 Welke onderwerpen zijn voor u het meest van belang bij uw stemkeuze? Geef uw voorkeur aan de hand van een top 5." wordt "Klimaat en duurzaamheid" het vaakst op de eerste plaats gezet (19%). Dit is ook gemiddeld het hoogst scorende item (4,2). Zie pagina 15.

Op vraag "9 Waar haalt u informatie vandaan om uw stemkeuze te bepalen? Kies maximaal 3 antwoorden die het meest op u van toepassing zijn." antwoordt 58% van de respondenten: "Online stemwijzer". Zie pagina 17.

Dit en meer blijkt uit panelonderzoek TipSonenBreugel, waarbij 233 deelnemers zijn geraadpleegd.

1. Onderzoeksverantwoording

Onderzoek	:	TipSonenBreugel
Mediapartner	:	DeMooiSonenBreugelKrant
Onderwerp	:	Tweede Kamerverkiezingen
Enquêteperiode	:	19 februari 2021 tot 1 maart 2021
Aantal vragen	:	10
Aantal respondenten	:	233
Foutmarge	:	6,4% (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)
Rapportagedatum	:	2 maart 2021

Toelichting:

De *foutmarge* geeft de precisie van een gemeten percentage aan. Hoe kleiner de foutmarge, hoe preciezer het gemeten resultaat. In dit onderzoek is de foutmarge maximaal $\pm 6,4\%$.

Het *betrouwbaarheidsniveau* geeft de verwachte kans aan, dat bij herhaling van de meting onder gelijke omstandigheden, een zelfde resultaat wordt verkregen.

1.1 Methodiek

- De vragenlijst is opgesteld in overleg met DeMooiSonenBreugelKrant.
- Op 19 februari 2021 is de enquête met een begeleidend schrijven naar de leden van het Tip-burgerpanel gestuurd.
- Op 1 maart 2021 is een herinneringsmail gestuurd.
- Alle respondenten vullen de vragenlijst anoniem in.

1.2 Leeswijzer

De toelichtingen in deze rapportage zijn de letterlijke antwoorden van de respondenten.

Hier kunnen spelfouten of andere taalfouten in voorkomen.

1.3 Vergelijking van respons met populatie

De respons wordt vergeleken met de populatie van Son en Breugel op de volgende punten:

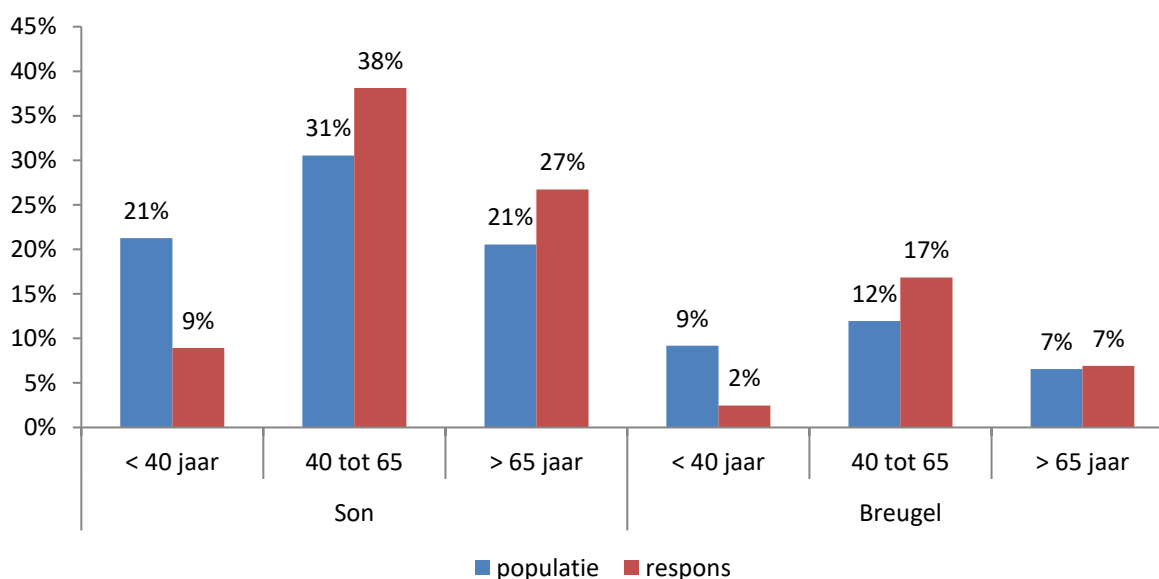
- Leeftijd
- Woonplaats

De resultaten zijn gewogen op de variabelen leeftijd en woonplaats. Hierdoor is de respons op basis van deze variabelen een afspiegeling van de populatie.

Op basis van leeftijd en woonplaats is een ondervertegenwoordiging te zien in de percentages respondenten < 40 jaar uit Son en Breugel en een oververtegenwoordiging in de percentages respondenten 40 tot 65 uit Son en Breugel. Daarnaast is er een oververtegenwoordiging te zien in het percentage respondenten > 65 jaar uit Son.

De onderliggende waarden volgen hieronder, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de populatie (de verdeling rondom inwoners van Son en Breugel) en de respons (de verdeling rondom de respondenten).

Respons en populatie naar woonplaats en leeftijd (n respons = 202)

In bovenstaande grafiek zien we de afspiegeling op basis van leeftijd en geslacht. In de grafiek is in de respons een ondervertegenwoordiging te zien in de percentages respondenten < 40 jaar uit Son en Breugel. Verder is er een oververtegenwoordiging te zien in de percentages respondenten 40 tot 65 uit Son en Breugel en > 65 jaar uit Son ten opzichte van de populatie.

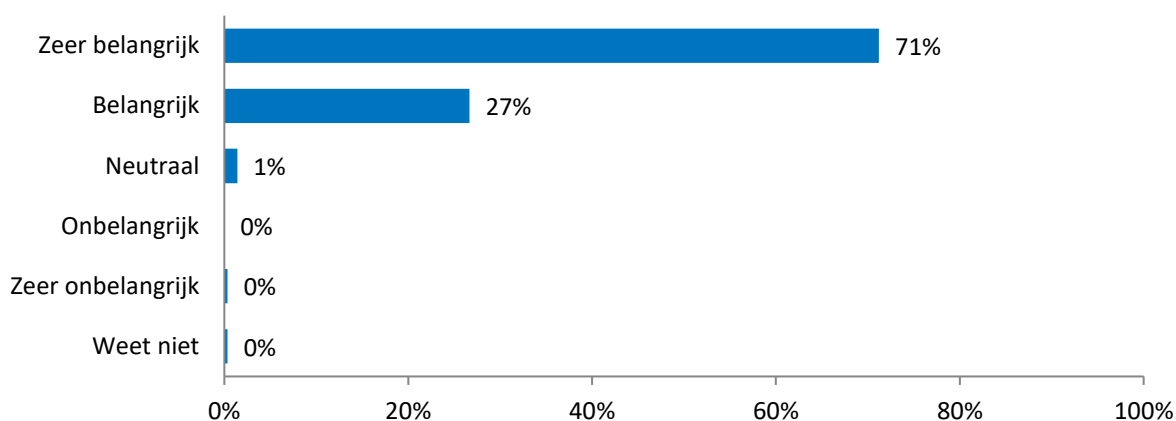
2. Resultaten

2.1 Tweede Kamerverkiezingen

Op 15,16 en 17 maart staan de landelijke verkiezingen gepland en mogen inwoners vanaf 18 jaar hun stem uitbrengen voor een nieuwe Tweede Kamer.

1 In hoeverre vindt u het (on)belangrijk om uw stem uit te brengen?

(n=221)

Op vraag "1 In hoeverre vindt u het (on)belangrijk om uw stem uit te brengen?" antwoordt in totaal 98% van de respondenten: "(zeer) belangrijk". In totaal antwoordt 0% van de respondenten: "(zeer) onbelangrijk". Het middelste antwoord (mediaan) is: "Zeer belangrijk".

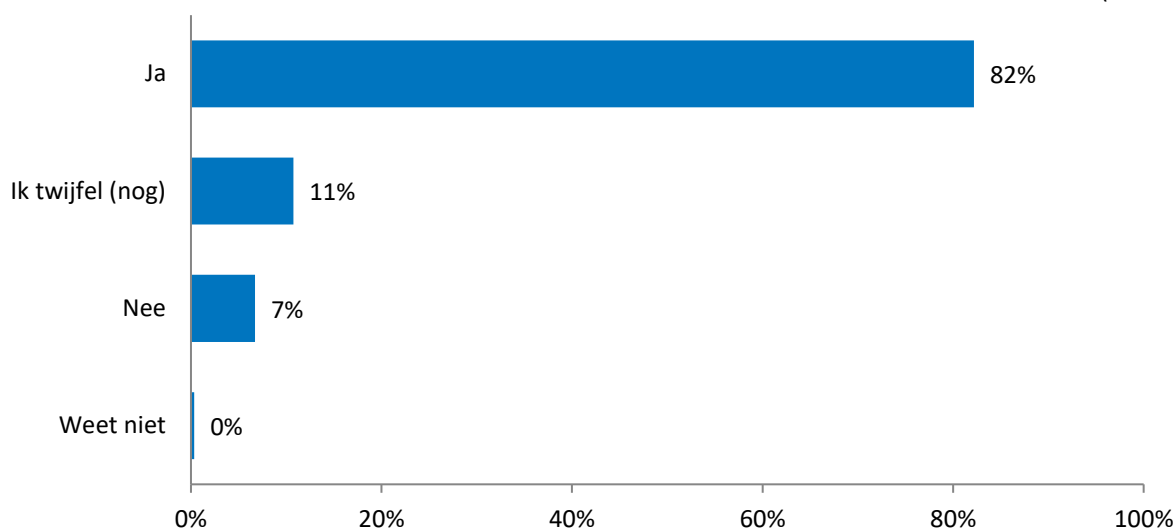
Toelichting

- Zeer belangrijk**
- Als je et gaat stemmen, ben je een loser
  - Belangrijk democratisch recht dat je hebt
  - Door te stemmen kun je je mening geven over het beleid. Als je niet gaat stemmen heb je ook niet te mopperen als er besluiten genomen worden waar je het niet mee eens bent.
  - Enige kans om regering te beïnvloeden!
  - Het recht om te stemmen is een voorrecht.
  - Het recht op stemmen in eerlijke verkiezingen is een groot goed, waar je zorgvuldig mee om moet gaan.
  - Stemmen is een grondrecht. Daar moet je gebruik van maken.
  - We kunnen nu als we op de juiste partijen stemmen rechtzetten wat er in de afgelopen jaren in Nederland fout is gegaan. Er moet een einde komen aan het doorgedraaide neo liberalisme en meer aandacht aan natuur en milieu. We hebben dringend behoefte aan een leider in de corona crises en niet een volger zoals premier Rutten, die constant te laat was met zijn maatregelen en vriendjes met iedereen wilde blijven. Je hoort wel eens zeggen: wie zou heb beter hebben gedaan. Mijn vraag is; wie zou het slechter gedaan hebben. Het is tijd voor een nieuwe en frisse wind.
- Belangrijk**
- Als je niet gaat stemmen, kun je in principe ook geen commentaar geven .
  - Als je niet stemt gaat die stem naar de grootste partij....en dst morten we niet willen!
  - Stemmen is ook een recht.

Ondanks de coronapandemie gaan de Tweede Kamerverkiezingen door. Normaal kunnen de kiezers hun stem uitbrengen in het stembureau. Echter kan de coronapandemie sommige mensen ook afschrikken om hun stem fysiek uit te brengen in een stembureau. Daarom mogen 70-plussers dit jaar per brief hun stem uitbrengen voor de Tweede Kamerverkiezingen.

2 Bent u van plan om, in tijden van een pandemie, fysiek te gaan stemmen in een stembureau?

(n=220)

Op vraag "2 Bent u van plan om, in tijden van een pandemie, fysiek te gaan stemmen in een stembureau?" antwoordt 82% van de respondenten: "Ja".

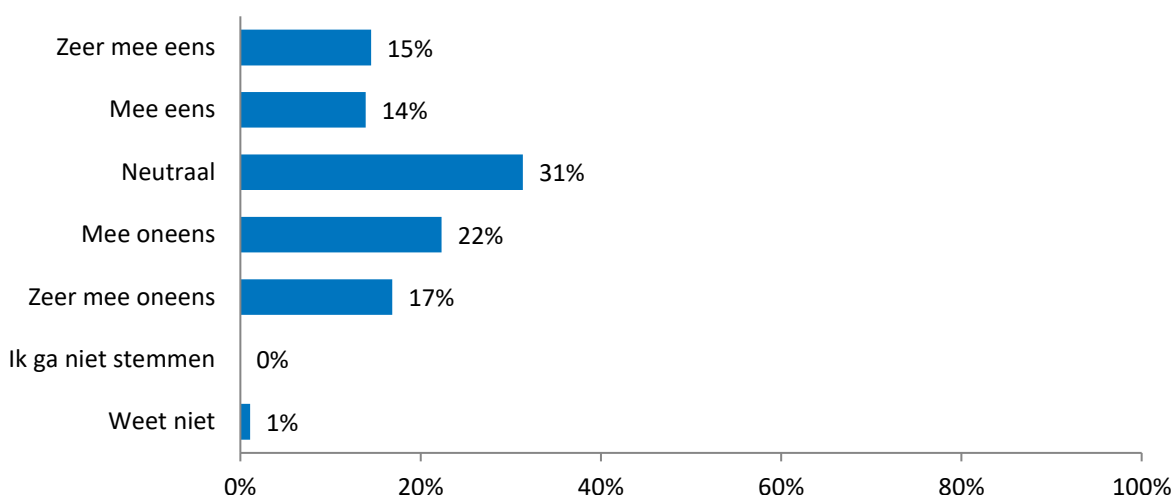
Toelichting

- Ja
  - Er worden voldoende maatregelen genomen om te kunnen stemmen zonder het risico besmet te worden met corona.
  - Ik ga zo vroeg mogelijk om zoveel mogelijk contacten te voorkomen.
  - Maar machtig wel iemand om contacten en bewegingen te beperken.
  - Mag thuis invullen en breng het wel zelf in de stembus
  - Totaal niet bang voor al dat gedoe rondom dit virus
  - We doen toch ook boodschappen? Risico is hetzelfde denk ik

- Ik twijfel (nog)
  - Anno 2021 moet veilig van huis uit gestemd kunnen worden. Of kom langs de deur net zoals bij een collecte.
  - Ik ben net 70 jaar geworden en mag dus per brief stemmen, maar mijn partner is nog geen 70. Ik kan hem machtigen, maar ben niet bang om te gaan stemmen. Wel houden we ons strikt aan de regels zodat we tot nu toe geen corona in de familie hebben gehad.

- Nee
  - Ik ben op vakantie en machtig mijn schoonouders
  - Ik kan er niet heen omdat mijn kind niet mee naar binnen zal mogen en hij te jong is om alleen buiten te blijven staan. Ik laat mijn man voor mij stemmen met volmacht
  - Ik kan ook per brief satemmen, dus dat doe ik
  - Ik machtig mijn partner zoals voorgaande jaren

3 'Tijdens de aankomende Tweede Kamerverkiezingen breng ik liever per brief mijn stem uit'

(In welke mate bent u het (on)eens met bovenstaande stelling?)

(n=219)

Op stelling 3 'Tijdens de aankomende Tweede Kamerverkiezingen breng ik liever per brief mijn stem uit' antwoordt in totaal 29% van de respondenten: "(zeer) mee eens". In totaal antwoordt 39% van de respondenten: "(zeer) mee oneens". Het middelste antwoord (mediaan) is: "Neutraal".

Toelichting

- Zeer mee eens**

  - Ivm risico COVID 19
- Mee eens**

  - 80+ en corona risico!
  - In principe wel mee eens. Ik denk wel dat het veiliger is, maar in hoeverre worden de 'briefstemmers' meegenomen?
  - Per post zou wel fijn zijn in deze pandemie, tegelijkertijd vind ik dat men bij de bureaus ook veilig zou moeten kunnen.
  - Voor een kleine groep zou dit belangrijk kunnen zijn, maar de meeste 70+-ers hebben wel iemand waar ze vertrouwen in hebben en die ze kunnen machtigen
- Neutraal**

  - Liefst zou ik digitaal stemmen
  - Voor kwetsbare een goed alternatief
- Mee oneens**

  - Ik val niet in de categorie die per post mg stemmen
- Zeer mee oneens**

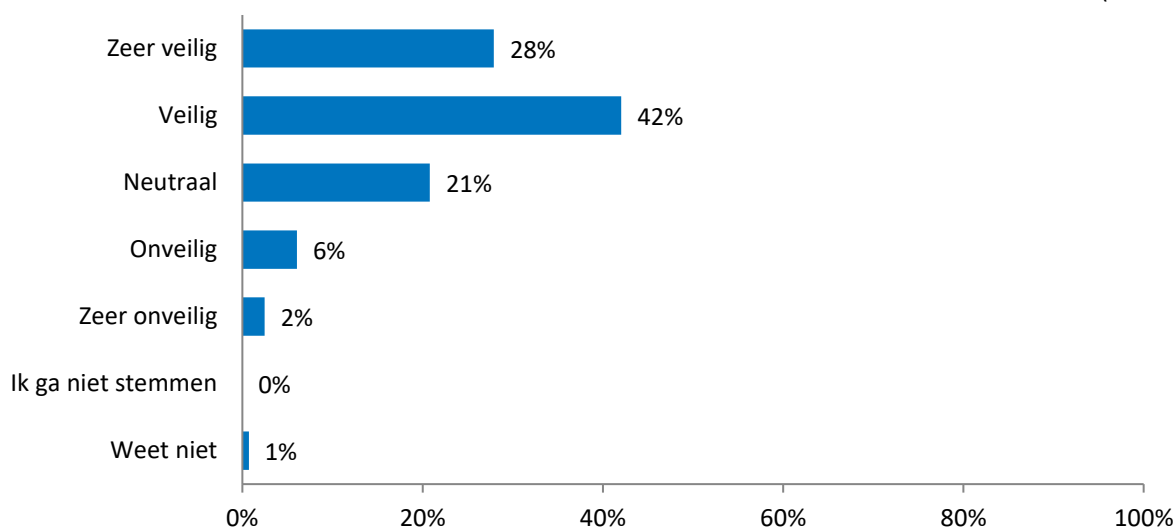
  - Een machtiging werkt prima
  - Op dit moment is mijn vertrouwen in de huidige regering ...0..... Per post xou te gemakkelijk te frauderen / manipuleren xijn
  - Stemmen per brief brengt veel risico's met zich mee, denk aan onbetrouwbaarheid postbezorging en ongewenste invloed van mensen in directe omgeving.

Landelijk worden er diverse maatregelen genomen om het stemmen veilig te laten verlopen: het stemmen is verspreid over drie dagen en kan tussen 07.00 uur en 21.00 uur. Daarnaast heeft de gemeente Son en Breugel maatregelen genomen: stembureauleden zitten achter een kuchschermbeschermer, er zijn beschermingsmiddelen beschikbaar, stemhokjes en materialen worden regelmatig schoongemaakt en er worden een aantal andere stembureaus ingericht.

4 In hoeverre voelt u zich (on)veilig om te gaan stemmen tijdens de aankomende Tweede Kamerverzkiekingen?

(n=219)

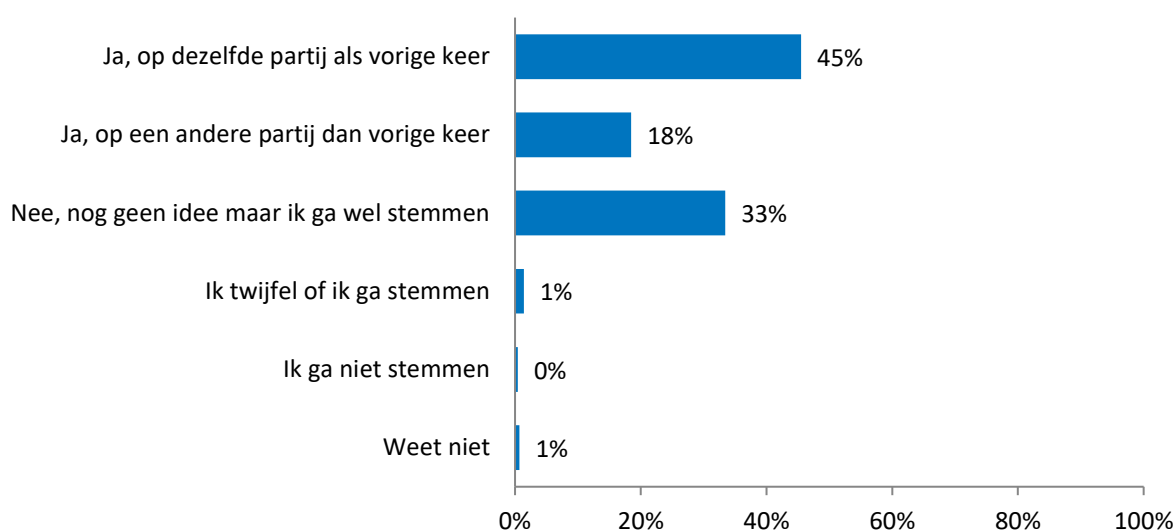
Op vraag "4 In hoeverre voelt u zich (on)veilig om te gaan stemmen tijdens de aankomende Tweede Kamerverzkiekingen?" antwoordt in totaal 70% van de respondenten: "(zeer) veilig". In totaal antwoordt 8% van de respondenten: "(zeer) onveilig". Het middelste antwoord (mediaan) is: "Veilig".

Toelichting

- Veilig
  - Het leven gaat gewoon door. Angst is een slechte raadsheer
  - Omdat er zoveel mogelijkheden zijn en er maatregelen zijn genomen is stemmen m.i. Veiliger dan naar de supermarkt gaan

- Neutraal
  - Regelmatig schoonmaken is niet voldoende, of krijg iedereen een rood potloodje

- Weet niet
  - Niet van toepassing: ik ga per brief stemmen

5 Weet u al op welke partij u gaat stemmen tijdens de Tweede Kamerverkiezingen?

(n=218)

Op vraag "5 Weet u al op welke partij u gaat stemmen tijdens de Tweede Kamerverkiezingen?" antwoordt 45% van de respondenten: "Ja, op dezelfde partij als vorige keer".

Toelichting

Ja, op dezelfde partij als vorige keer

- Sinds mijn kinderen politiek actief zijn twijfel ik niet meer op wie ik mijn stem uit moet brengen. Zelfs mijn moeder veranderde van kleur toen haar kleinzoons actief werden. Ik ben ook al jaren lid van de partij: PvdA!!!

Ja, op een andere partij dan vorige keer

- Toen PVV, als tegenhanger, nu FVD, met voorkeur voor Wybren Haga. Hij vertaald netjes en op een onderbouwde manier rondom de coronamaatregelen en de buitenproportionele maatregelen

Ik twijfel of ik ga stemmen

- Betreft de veiligheid

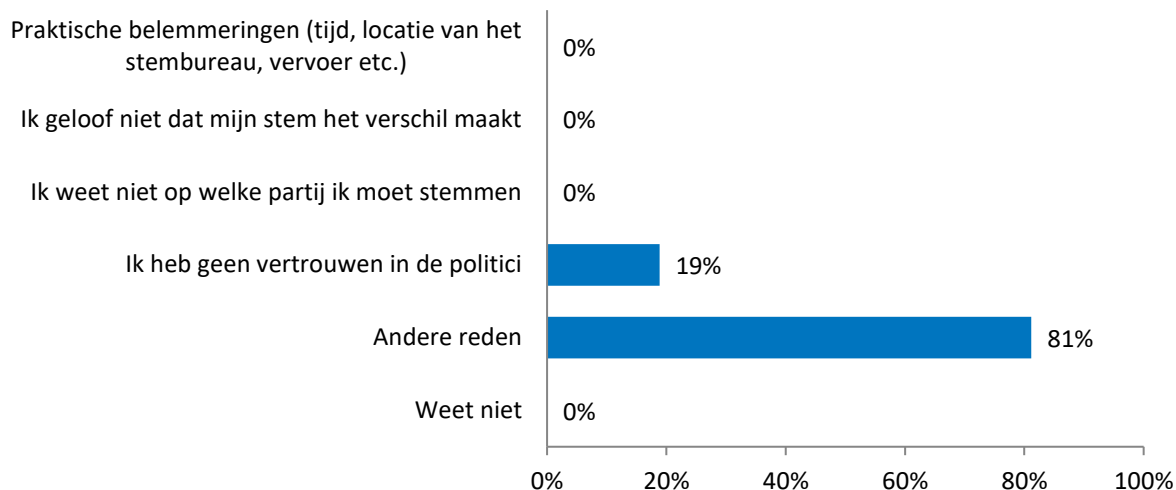
Let op: Laag aantal respondenten

Onderstaande vraag wordt alleen getoond aan respondenten die vraag 5 met 'Ik twijfel of ik ga stemmen' of 'Ik ga niet stemmen'.

5.1 Wat is voor u een reden om (misschien) niet te gaan stemmen?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

(n=4)

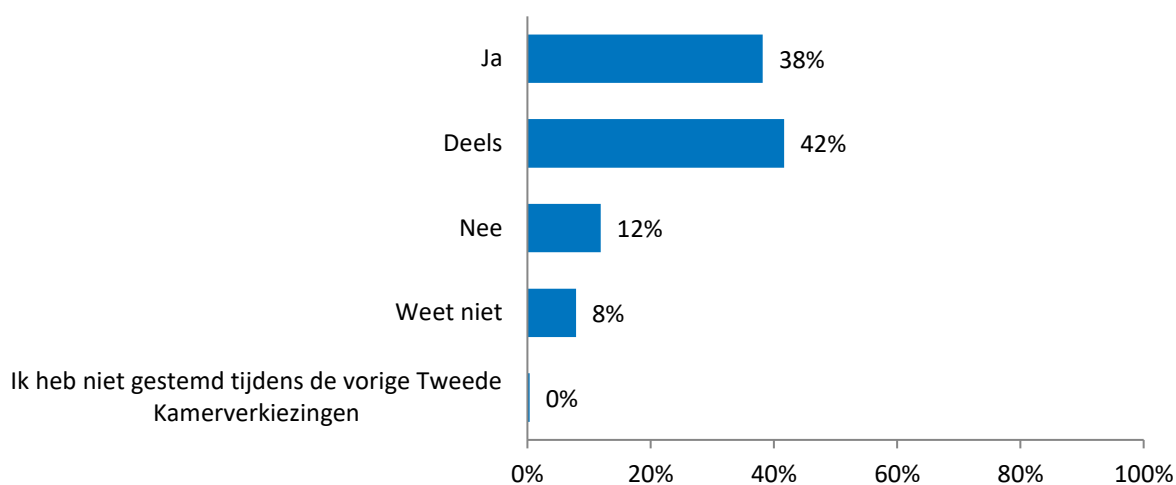
Op vraag "5.1 Wat is voor u een reden om (misschien) niet te gaan stemmen?" antwoordt 81% van de respondenten: "Andere reden, namelijk:".

Andere reden, namelijk:

- Coronavirus
- Onveilig, COVID
- Veiligheid
- Veiligheid ivm corona en het niet absoluut noodzakelijk zijn om te stemmen

6 Kijkende naar de vorige Tweede Kamerverkiezingen: vindt u dat de partij waarop u heeft gestemd uw stem goed heeft gebruikt?

(n=218)

Op vraag "6 Kijkende naar de vorige Tweede Kamerverkiezingen: vindt u dat de partij waarop u heeft gestemd uw stem goed heeft gebruikt?" antwoordt 42% van de respondenten: "Deels".

Toelichting

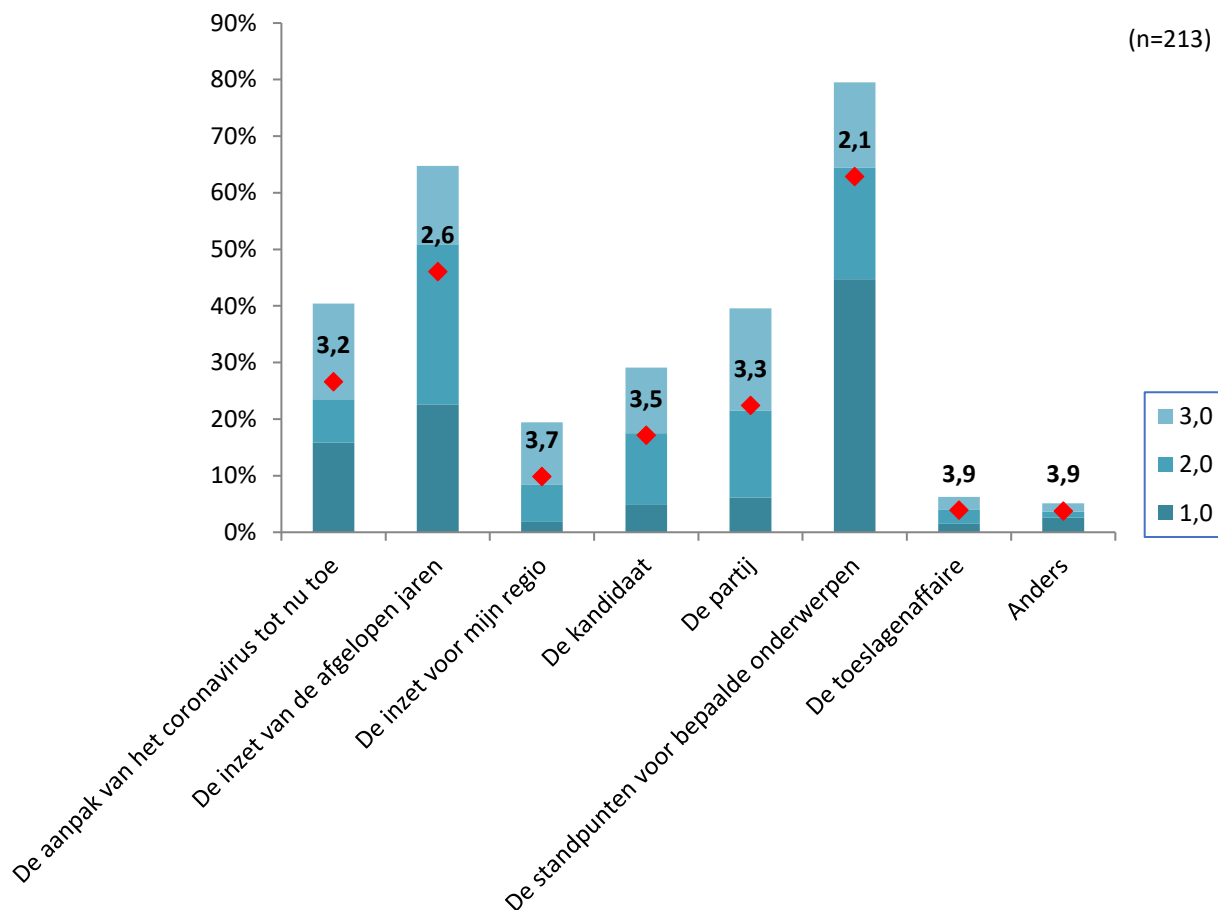
- Deels
- Als je in de oppositie zit kun je je stem laten horen, maar dan worden je wensen niet altijd gehonoreerd.
  - De toeslagaffaire is toch wel een dingetje waar ze echt gefaald hebben.
  - Het partijprogramma kan nooit geheel uitgevoerd worden omdat er een samenwerking is tussen meerdere partijen en er afspraken gemaakt moeten worden. Dit betekent geven en nemen en is bekend op het moment dat je je stem uitbrengt. Op belangrijke thema's heeft de partij waarop ik gestemd heb, het eigen geluid laten horen en er zijn gezamenlijk resultaten behaald.
  - Ik stem op een relatief kleine partij en die heeft niet zoveel aandacht als de grote partijen.
  - Ja maar geen één partij kan alles 'waarmaken' gezien de samenwerkingen
  - Ze beloven altijd veel meer dan wat ervan terecht komt helaas, maar dat komt door compromissen en is te verwachten.

Sommige mensen stemmen op een partij, terwijl andere eerder voor de kandidaat gaan.

Een leeswijzer voor onderstaande vraag is opgenomen in hoofdstuk 1.2.

4 Wat is voor u het meest van belang bij uw stemkeuze? Geef uw voorkeur aan de hand van een top 3.

(Benoem een top 3 waarbij nummer 1 het onderwerp is dat voor u het meest van belang is. Wanneer u op 'Geen voorkeur' of 'Weet niet' klikt dan wordt uw rangschikking gewist.)

Vraag "7 Wat is voor u het meest van belang bij uw stemkeuze? kan op verschillende manieren worden geanalyseerd, namelijk: op basis van de gemiddelde score, op basis van hoe vaak een antwoord op de eerste plaats wordt gezet en hoe vaak een antwoord in de top drie wordt benoemd.

Als gekeken wordt naar hoe vaak een antwoord op de eerste plek wordt gezet, komt de volgende top drie naar voren:

1. De standpunten voor bepaalde onderwerpen (45%)
2. De inzet van de afgelopen jaren (23%)
3. De aanpak van het coronavirus tot nu toe (16%)

Als gekeken wordt naar hoe vaak een antwoord genoemd wordt in de top drie, komt de volgende top drie naar voren:

1. De standpunten voor bepaalde onderwerpen (80%)
2. De inzet van de afgelopen jaren (65%)
3. De aanpak van het coronavirus tot nu toe (40%)

Anders, namelijk:

- Daadwerkelijke uitvoering van verkiezingsbeloften
- De mogelijkheid om deze crisis grotendeels overeind te blijven, omdat we goed op de centen gelet hebben
- De rust bewaren in het besturen van een land
- De wijze van communiceren (rustig, duidelijk, ter zake)
- Defensie
- Een socialer Nederland voor alle inwoners.
- Eerst vvd ! de houdbaarheid van Rutte verlopen (als voorbeeld Lubbers)
- Ik zoek een partij die iets aan open haarden stank gaat doen, zodat mijn huis weer leefbaar word
- Kandidaat uit LHBTQI+ doelgroep
- Klimaat (2x)
- Meer sociale gericht beleid, dus niet bij voorkeur voor bedrijven.
- Mijn vertrouwen in de partij. Proberen om meer gelijkheid te krijgen in het land
- Natuurbeheer
- Toekomst visie van de partij, een toekomst voor iedereen
- Veiligheid
- Vernieuwing

Toelichting

Ik kijk in programma's naar zaken als: meer betaalbare woningen voor gewone mensen, gelijke kansen in het onderwijs, afbouwen van de marktwerking en bureaucratie in de zorg, eerlijkere verdeling van de welvaart en solidariteit met mensen die in de problemen zijn gekomen, bestrijden van racisme, verduurzaming van de landbouw en inkrimping van de veestapel met eerlijke prijzen en compensatie voor de boeren, sterke en snelle aanpak van de klimaat • en milieuproblematiek.

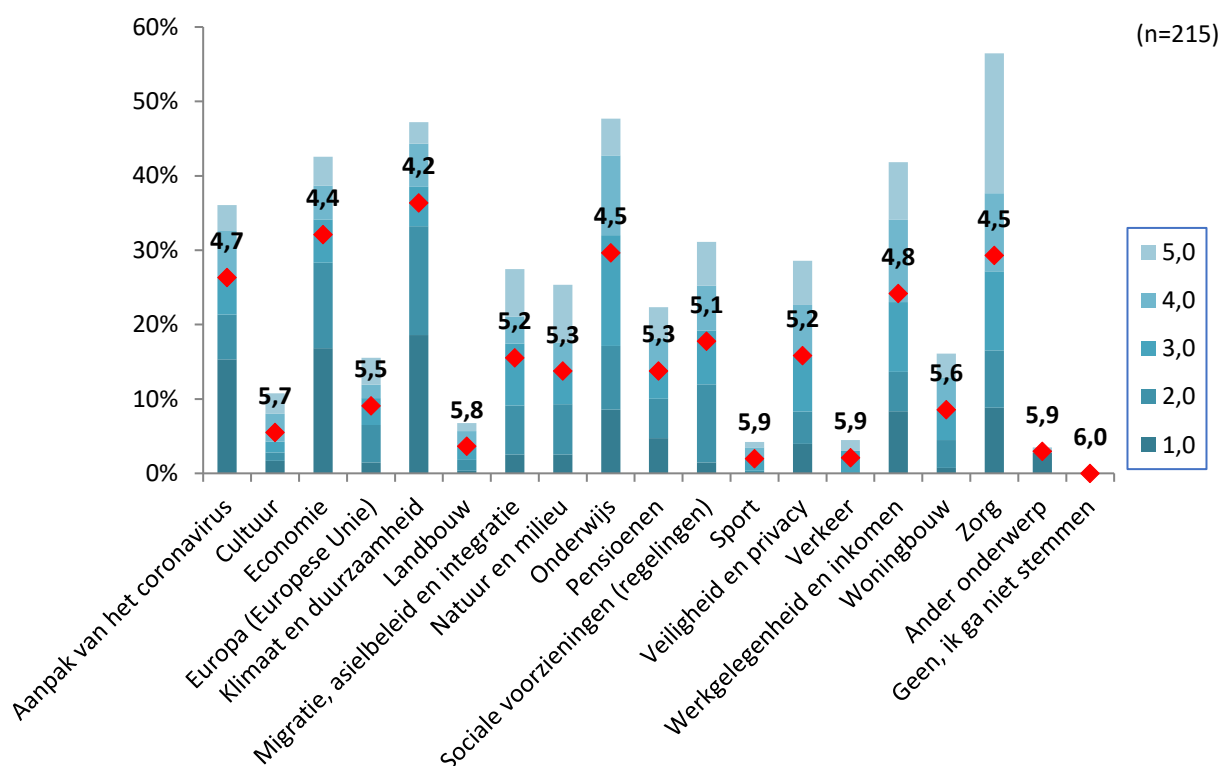
In de aanloop naar de verkiezingen stellen de partijen hun eigen verkiezingsprogramma op. In deze verkiezingsprogramma's staat wat de visie van de partij is per onderwerp en wat de plannen zijn voor de komende jaren.

Een leeswijzer voor onderstaande vraag is opgenomen in hoofdstuk 1.2.

8 Welke onderwerpen zijn voor u het meest van belang bij uw stemkeuze?

Geef uw voorkeur aan de hand van een top 5.

(Benoem een top 5 waarbij nummer 1 het onderwerp is dat voor u het meest van belang is. Wanneer u op 'Geen voorkeur' of 'Weet niet' klikt dan wordt uw rangschikking gewist.)

Bij vraag "8 Welke onderwerpen zijn voor u het meest van belang bij uw stemkeuze? Geef uw voorkeur aan de hand van een top 5." kan op verschillende manieren worden geanalyseerd, namelijk: op basis van de gemiddelde score, op basis van hoe vaak een antwoord op de eerste plaats wordt gezet en hoe vaak een antwoord in de top drie wordt benoemd.

Als gekeken wordt naar hoe vaak een antwoord op de eerste plek wordt gezet, komt de volgende top vijf naar voren:

1. Klimaat en duurzaamheid (19%)
2. Economie (17%)
3. Aanpak van het coronavirus (15%)
4. Onderwijs (9%)
5. Werkgelegenheid en inkomen (8%)

Als gekeken wordt naar hoe vaak een antwoord genoemd wordt in de top drie, komt de volgende top vijf naar voren:

1. Zorg (56%)
2. Onderwijs (48%)
3. Klimaat en duurzaamheid (47%)
4. Economie (43%)
5. Aanpak van het coronavirus (36%)

Ander onderwerp, namelijk:

- Abortus
- Burgers fatsoenlijk behandelen
- Defensie
- Dierenrechten
- Een sturing geven aan de mensen die minder te besteden hebben.
- Het begrotingstekort
- Lastenverlaging
- LHBTQI+
- Recht op sterven - zelfbeschikking

Toelichting

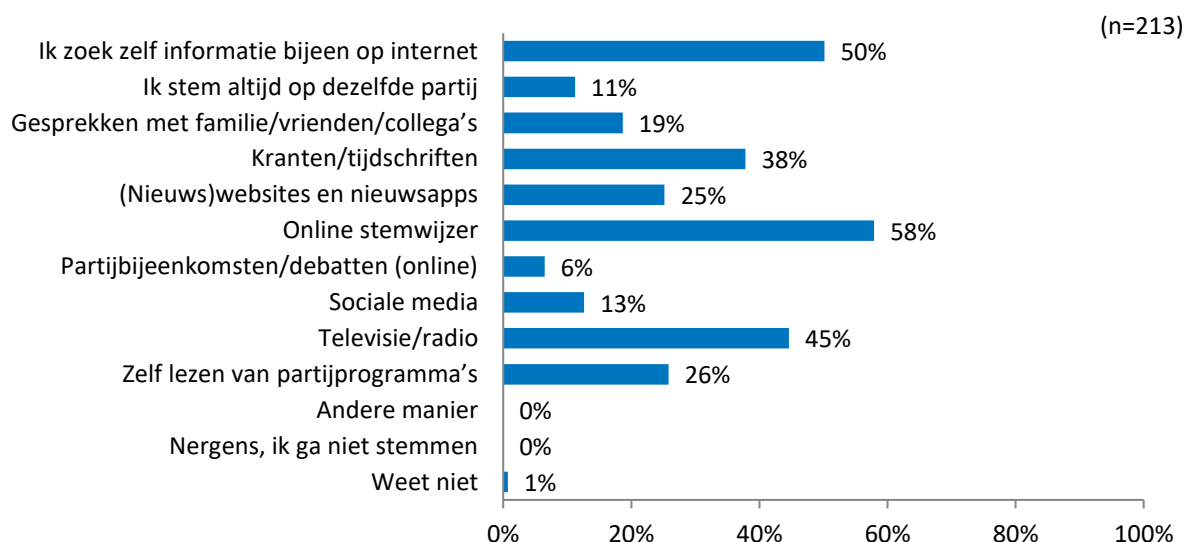
- Ik zou willen dat het migratiebeleid veel humaner werd, dat wij veel meer aandacht tonen voor de noden van vluchtelingen.
- Migratie beleid mag beter. Oorlogsvluchtelingen snel laten integreren, vluchtelingen uit veilige landen terugsturen of in een kampement of kazerne onderbrengen zonder mogelijkheid het terrein te verlaten en in groepjes te werkstellen op het terrein

De voorbereidingen voor de aankomende Tweede Kamerverkiezingen zijn in volle gang. Op verschillende manieren kunt u zich informeren. Denk hierbij aan kranten, sociale media, partijprogramma's en de online stemwijzer.

9 Waar haalt u informatie vandaan om uw stemkeuze te bepalen? Kies maximaal 3 antwoorden die het meest op u van toepassing zijn.

(Meerdere antwoorden mogelijk)

Op vraag "9 Waar haalt u informatie vandaan om uw stemkeuze te bepalen? Kies maximaal 3 antwoorden die het meest op u van toepassing zijn." antwoordt 58% van de respondenten: "Online stemwijzer".

3. Toponderzoek

Toponderzoek is een Horsters no-nonsense bedrijf, dat sterk is in het **raadplegen van meningen**. In een mondige wereld waarin men direct resultaat wil zien, is het raadplegen van meningen / ervaringen / beleving van belang om te overleven.

Onze **professionele en flexibele** medewerkers hebben **interesse** voor uw onderzoeksvraag om de beleving en inzichten vanuit de maatschappij regulier zichtbaar te maken. Door een **transparant** inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers / bestuurders / politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op. Tips worden aangeleverd. Tevens toetst u of ingezette acties resultaat hebben.

Toponderzoek faciliteert dit proces als onafhankelijk onderzoeksbureau TIPTOP voor u. Het onderzoeksbureau heeft de beschikking over eigen TIP-burgerpanels (landelijk > 60 burgerpanels) en het overheidspanel Overheid in Nederland.

Blijf op de hoogte via de Topletter.

Toponderzoek
Expeditiestraat 12
5961 PX Horst

www.Toponderzoek.com
enquete@toponderzoek.com
085-4860100

Toponderzoek is lid van MOA.

